

Gangmønster

Forslag til målemetoder til vurdering af funktionsevnen hos børn og unge med cerebral parese.

Folder 2 af 8

Denne folder er en del af et fagligt inspirationsmateriale, der er udviklet af:

Dansk Selskab for Pædiatrisk Fysioterapi
Ergoterapifagligt Selskab Børn og Unge

Materialet er finansieret af satspuljen for træning af børn og unge med svært fysisk handicap efter anbefaling fra Sundhedsstyrelsen.

Det faglige inspirationsmateriale består af en række foldere, der giver eksempler på fysioterapi og ergoterapi til børn og unge med cerebral parese samt beskriver målemetoder til vurdering af funktionsevnen hos børn og unge med cerebral parese.

Formålet med materialet er at inspirere fagpersoner til, hvordan de kan anvende de indsatser, målemetoder, som beskrives i National klinisk retningslinje for fysioterapi og ergoterapi til børn og unge med nedsat funktionsevne som følge af cerebral parese - 9 udvalgte indsatser (NKR). Endvidere at fremme en evidensbaseret praksis, hvor barn og forældres forudsætninger og præferencer, fagpersonens erfaringer, rammerne for klinisk praksis og den bedst tilgængelige evidens inddrages i kliniske beslutninger.

Fagligt inspirationsmateriale består af 2 serier:

Serie 1 Eksempler på fysioterapi og ergoterapi til børn og unge med nedsat funktionsevne som følge af cerebral parese består af 9 foldere. Folderne giver eksempler på anvendelse af de indsatser, der beskrives i National klinisk retningslinje for fysioterapi og ergoterapi til børn og unge med nedsat funktionsevne som følge af cerebral parese - 9 udvalgte indsatser.

Serie 2 "Forslag til målemetoder til vurdering af funktionsevnen hos børn og unge med cerebral parese", består af 8 foldere. I folderne beskrives målemetoder der kan anvendes til vurdering af funktionsevnen hos børn og unge med cerebral parese.

Af hensyn til læsevenligheden 'børn' i betydningen 'børn og unge'.

Denne folder er nr. 2 af 8 i serien *"Forslag til målemetoder til vurdering af funktionsevnen hos børn og unge med cerebral parese"*.

Kort om målemetoder

Formålet med denne folder er at motivere fysioterapeuter og ergoterapeuter til at anvende standardiserede målemetoder til at klassificere børn med cerebral parese, afdække funktionsevne og funktionsevnenedsættelse samt til at evaluere indsatser. Måleredskaberne er ikke evidensvurderede i forbindelse med udarbejdelsen af NKR CP, men er valgt på baggrund af konsensus i arbejdsgruppen.

Generelle gode råd ved anvendelse af målemetoder:

- Sæt mål for indsatsen og vælg metoden derudfra. Det kan være en fordel at planlægge evalueringen allerede ved opstart af forløb.
- Vær opmærksom på, at barnets og forældrenes mål for indsatsen ikke nødvendigvis er identiske.
- Afsæt tid og ressourcer til implementering af nye målemetoder. Læs manualen grundigt, afprøv eventuelt på børn uden handicap og søg vejledning fra en kollega, der allerede anvender metoden.

Gangmønster

Funktioner bestemmende for bevægelsesmønstre i forbindelse med gang, løb eller andre bevægelser, som inddrager hele kroppen.

Barnets gangmønster kan vurderes med:

Edinburgh Visual Gait Score for Cerebral Palsy (VGA)

VGA kan anvendes til at beskrive gangmønstret hos børn med cerebral parese. Redskabet kan anvendes til børn, der har selvstændig gangfunktion med eller uden gangredskaber.

VGA kræver ikke særligt udstyr eller uddannelse.

3-dimensionel klinisk ganganalyse (3DGA)

3DGA kan udføres på bevægelseslaboratorier. Undersøgelsen giver en objektiv beskrivelse af barnets gangmønster ud fra kinematiske (dvs. beskrivelser af ledvinkler, vinkelhastigheder m.v.) og kinetiske målinger (dvs. udviklede kræfter, momenter og effekt omkring de involverede led) og beregninger i 3 dimensioner.

Undersøgelsen tager 2-4 timer at gennemføre og anvendes primært til børn med selvstændig gang uden hjælpemidler.

3DGA kræver specialudstyr og uddannelse. Derfor gennemføres undersøgelserne primært på sygehuse.

Skema 1 Beskrivelse af målemetode

Metode	Formål, aldersgruppe og målgruppe	Beskrivelse af redskab	Scoring og klinisk relevant forskel
VGA	Formålet er at beskrive gangmønstret hos børn med cerebral parese Kan anvendes til børn med selvstændig gangfunktion, evt. med ganghjælpemiddel.	17 items som anvendes til at beskrive bevægelsen i fod, knæ, hofte, bækken og kroppen. Bevægelserne scores på en 5 punkts skala, med beskrivelser for hvert item.	Der kan beregnes en samlet score mellem 0 (normal) og 34 (afvigende).

Referencer

Sonne-Holm S, Bencke J, Jacobsen S: Klinisk ganganalyse. Ugeskrift for læger 2007, 169(4):304-307.

Read HS, Hazlewood ME, Hillman SJ, Prescott RJ, Robb JE. Edinburgh Visual Gait Score for Use in Cerebral Palsy. Gait&Posture 2003 23:296-301

Erfaringer med anvendelse i klinisk praksis

VGA kan anvendes i daglig klinisk praksis. Anvendelse er ikke forbundet med udgifter til anskaffelse af materialer eller uddannelse, men kan anvendes af fysioterapeuter og ergoterapeuter efter gennemlæsning af artiklen, der beskriver redskabet (Read 2003).

Det vil ofte være barnets børneneurolog eller børneortopædkirurg, der henviser barnet til 3DGA i forbindelse med planlægning af lægelig behandling.

Materialet er udviklet af:

Ergoterapeut Marianne Castmar-Jensen
Ergoterapeut Therese Nielsen
Ergoterapeut Signe Gerd Lassen
Fysioterapeut Anne Willads
Fysioterapeut Nete Wellendorf
Fysioterapeut Lone Nielsen
Fysioterapeut Helle Mätzke Rasmussen

Ergoterapeut Vibeke Forchhammer
Ergoterapeut Helle Poulsen
Fysioterapeut Pia Zink Drivsholm
Fysioterapeut Bodil Føns
Fysioterapeut Mette Thomasberg
Fysioterapeut Lotte Slot Jensen
Illustrationer: Tegner Lars-Ole Nejstgaard